

O wolność wyznawania religii we współczesnym świecie

Przeciwdziałanie przyczynom dyskryminacji
i pomoc prześladowanym na przykładzie chrześcijan

CAS Centrum
Analiz
Strategicznych
INSTYTUTU WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Typologia prześladowań i uprzedzeń na podstawie ekspertyz zewnętrznych

Przygotowana typologia została zestawiona w sposób narastający od najmniej do najbardziej szkodliwych zachowań wobec wyznawców religii. Dzięki temu jest możliwa ocena skali działań dyskryminacyjnych wymierzonych przeciwko osobom religijnym, ich geneza oraz możliwe dalsze negatywne konsekwencje, potęgujące ograniczanie wolności religijnej. Ułatwi rozpoznanie znamion czynów i oceny ich dyskryminacyjnego charakteru.

Została przygotowana w oparciu o zebrane materiały i ekspertyzy zlecone w ramach projektu.

Szczegółowe omówienie, podstawy prawne poszczególnych elementów typologii zawiera opracowanie dr Marii Moulin-Stożek pt. „Prześladowanie, dyskryminacja czy uprzedzenie? Taksonomia działań i zaniechań wymierzonych przeciwko wyznawcom religii.”

1. Stereotypizowanie

- 1.1. niesprawiedliwe uogólnienia
- 1.2. stygmatyzacja
- 1.3. przemoc symboliczna

2. Uprzedzenia

- 2.1. ignorowanie
- 2.2. izolowanie (wobec innych osób)
- 2.3. dokuczanie
- 2.4. wyzywanie
- 2.5. upokarzanie (wobec innej osoby)
- 2.6. odrzucanie
- 2.7. niesprawiedliwe lub wrogie traktowanie
- 2.8. przemoc werbalna (np. żarty)

3. Dyskryminacja

3.1. Dyskryminacja pośrednia

- 3.1.1. tworzenie kontekstów i ról społecznych zachęcających do zachowań dyskryminacyjnych
- 3.1.2. brak reprezentacji grup defaworyzowanych na stanowiskach
- 3.1.3. subtelne formy dyskryminacji, werbalne i niewerbalne, które prowadzą do obniżenia zaangażowania i spadku wydajności
- 3.1.4. dyskryminacja asocjacyjna

3.2. Dyskryminacja bezpośrednia

- 3.2.1. pominięcie przy awansowaniu lub przyznawaniu innych świadczeń związanych z pracą (np. niedopuszczanie do udziału w szkoleniach podnoszących kwalifikacje)
- 3.2.2. niekorzystne ukształtowanie wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia
- 3.2.3. odmowa zawięzania lub rozwiązania stosunku pracy; zwolnienie z pracy
- 3.2.4. nakładanie restrykcyjnych warunków na budowę miejsc kultu
- 3.2.5. wygórowany podatek utrudniający funkcjonowanie wspólnoty religijnej (także od osób fizycznych)
- 3.2.6. zakaz noszenia symboli religijnych
- 3.2.7. brak dostępu do zasobów promujących mobilność społeczną, wykluczanie

4. Prześladowania

- 4.1. zakłócanie przebiegu celebracji, (np. zakłócanie procesji Bożego Ciała)
- 4.2. publiczne znieważanie przedmiotów czci religijnej (parodiowanie sakramentów)
- 4.3. dewastacja miejsc i przedmiotów kultu religijnego
- 4.4. monitorowanie aktywności religijnych obywateli (np. Chiny, Korea Płn)
- 4.5. brak prawa odwołania się do sądu (brak praw obywatelskich osób należących do wspólnot religijnych)
- 4.6. całkowite uniemożliwienie podjęcia pracy
- 4.7. przymusowe małżeństwa z wyznawcami innej religii
- 4.8. kradzież
- 4.9. porwania
- 4.10. podpalenia
- 4.11. przemoc fizyczna, seksualna, ekonomiczna i psychiczna
- 4.12. wymuszone zaginięcia
- 4.13. niewolnictwo
- 4.14. mutylacja (hańbiąca kara cielesna polegająca na pozbawianiu skazanego poszczególnych części ciała)
- 4.15. tortury
- 4.16. zabójstwa pozasądowe
- 4.17. ludobójstwa